

İzmir Milletvekilleri Şevket Adalan ve Sait Odyak'ın, 1890, 1980 ve 2395 sayılı İktisadî Buhran, Muvazene ve Kazanç Vergisi Kanunlarının bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Çalışma, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (2/34)

21 . II . 1947

Yüksek Başkanlığa

1890, 1980 ve 2395 sayılı kanunların bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında hazırlamış olduğumuz kanun teklifi ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur. Kanuniyet kesbetmesi için gereken komisyonlara havalesini arz ederiz.

İzmir Milletvekili

Ş. Adalan

İzmir Milletvekili

S. Odyak

Gerekçe

Hizmet erbabı kazançlarını vergilendiren 2395 numaralı Kazanç Vergisi Kanunu, 1890 numaralı İktisadi Buhran Vergisi Kanunu ve 1980 numaralı Muvazene Vergisi Kanunu ile işçi gündeliklerine tanınan istisnaların bugünkü şartlara göre ayarlanması icabettiğine kaani bulunduğumuzdan, bu maksadı temin gayesiyle hazırladığımız kanun teklifini sunuyoruz.

Yukarıda numaraları yazılı kanunlardan Kazanç ve Muvazene Vergisi Kanunlarının istisnalara mütaallik hükümlerine göre, 80 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri ile 120 kuruşa kadar olanların 80 kuruşu bu vergilerden müstesna bulunduğu, Buhran Vergisi Kanununda ise bir ay zarfında alınan ve 30 lira ve daha aşağı olan yevmiye tutarının vergiden istisna edildiği malûmdur.

Bu hükümlerin iki sebepten dolayı değiştirilmesi icabettiği düşüncesindeyiz:

1. İstisna hükümlerinin bugünün şartlarına göre uydurulması;

2. İstisna mekanizmasındaki aksaklığın düzeltilmesi.

1. İstisna hadlerinin bugünün şartlarına uydurulması:

Bilindiği üzere, işçi gündeliklerine tanınan muaflığın başlıca sebebi, işçinin en zaruri ihtiyaçlarına karşılık olan kazancını vergi dışı bırakmaktır. Bu kazancın miktarı:

a) Kazanç Vergisi bakımından, ilk defa, 12 . VI . 1937 tarihli ve 3258 sayılı Kanunla günde 60 kuruş olarak tesbit edilmiş, bilâhara 26 . VI . 1938 tarihli ve 3470 numaralı kanunla 80 kuruşa çıkarılmıştır.

b) 30 . XI . 1931 tarihli 1890 numaralı İktisadi Buhran Vergisi Kanunu ayda 30 lira (birayda vasati 25 iş günü bulunduğu kabul edilirse, günde 120 kuruş) olarak tâyin eylemiştir.

c) Muvazene Vergisi bakımından; 25 . V . 1938 tarihli 3404 numaralı Kanunla, Kazanç Vergisinde olduğu gibi, günde 80 kuruş olarak tesbit edilmiştir.

Kabul edildikleri tarihlerde mâna ve kıymet ifade eden bu istisna hadleri, iktisadi şartlarda vukua gelen derin değişiklikler karşısında halen maksadı teminden çok uzaklaşmış bulunmaktadır.

Bugünün vergi telâkkileri meyanında, enaz, varidat mülâhazaları kadar yeralan içtimai telâkkiler, vergi karşısında hizmet erbabına ve bilhassa gündelikle çalışan, yani devam ve istikrarı belli

olmayan sâyleriyle hayatını kazanan, işçi sınıfına, asgari had dahilinde geçineceğini temin eden bir muafiyet tanımayı icabettirmektedir.

Bu konuda önemli olan şey, muafiyet haddinin miktarını tesbit etmek dâvasıdır. Bu miktarın yeniden tesbiti oldukça güç bir mevzu teşkil etmektedir. Teklif ettiğimiz kanun lâyihasında, bu miktarı günde 200 kuruş olarak tespit ettik. Bu haddi tâyin ederken dayandığımız esas, harbden evvelki 80 kuruşun ifade ettiği iştirâ kabiliyetinin, bugün en aşağı 200 kuruşun muadili olduğunu gösteren hakikatlerdir.

2. Muafiyet mekanizmasındaki aksaklığın düzeltilmesi :

Kazanç, İktisadi buhran ve Muvazene Vergisi Kanunlarıyla kabul edilmiş olan işçi gündeliği muafiyetine mütaallik hükümlerin bünyesinde, gayeyi ortadan kaldıracak ve hattâ işçiyi fazla çalışmaktan menedecek şekilde çok mühim bir aksaklık mevcuttur. Bu aksaklık, Kazanç ve Muvazene Vergisi Kanunlarında, esas ve şekil bakımından birbirinin tamamıyla aynıdır. İktisadi Buhran Vergisi Kanunundaki ise bunlardan farklıdır. Bu aksaklıkları izah edelim.

Kazanç ve Muvazene Vergisi Kanunlarının işçi gündelikleri muafiyetine mütaallik hükümlerine göre, 80 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri tamamen, 120 kuruşa kadar olanların da 80 kuruşu kazanç ve muvazene vergilerinden muafıdır. Gündelik 121 kuruş olunca muafiyet nazarı itibara alınmaksızın, bu miktarın tamamı vergiye tâbi tutulmaktadır. Şöyle ki, gündeliği 120 kuruş olan bir işçinin, vergiler çıktıktan sonra eline geçen $(120 - 11 = 109)$ net miktar 109 kuruş olduğu halde, bu işçinin gündeliği, bir kuruş artıp da, 121 kuruş olunca, vergiler çıktıktan sonra eline geçen sâfi miktar $(121 - 32 = 89)$ birdenbire 89 kuruşa düşmektedir.

Muafiyet mekanizmasının bozukluğu ve adaletsizliği yüzünden, işçinin eline geçen parada, azalma olmaması için, günde 139 kuruş kazanacak şekilde gayret sarfetmesi, yani gayretini % 15 nispetinde artırması lâzımdır ki, bu da günde bir saat fazla çalışmaya tekabül eder. Şu vaziyete göre, 120 kuruş gündelikle çalışan işçiler, hiçbir zaman, bu miktar ile 139 kuruş arasında bir yevmiye ile çalışmakta menfaat göremeyecekler ve buna heves etmeyeceklerdir. Çünkü fazla çalıştıkları takdirde zarar göreceklerdir.

Bu mahzurunu, iktisadi bakımdan arzettiği ehemmiyeti uzun uzadıya anlatmayı zait görmekteyiz.

İktisadi Buhran Vergisi Kanunundaki istisna hükmüne gelince, bu kanun, işçi gündeliği muafiyetini, aylık tutarı üzerinden, 30 lira olarak tesbit etmiştir. Bu istisnanın tatbikatı son derecede karışık ve bazı hallerde indî birtakım faraziyelere istinat ettirilmekte ve çok kere de, muafiyetin fiilen ortadan kalkmasını mücip olmaktadır.

Çünkü, Buhran Vergisi Kanunu istisnayı aylık esasa bağlamış ve gündelikleri nazara almamış olduğu ve gündelikle çalışan işçiler için müesseselerde haftalık ödeme esası cari bulunduğu cihetle, bir işçinin aym bütün iş günlerinde çalışıp çalışmayacağını ve bu itibarla aylık istihkakının istisna haddi içinde kalıp kalmıyacağını evvelden kestirmek imkânsız bulunmaktadır.

Sunduğumuz kanun teklifinde formüle edilen maddeler, yukarıda belirtilen mahzurları tamamıyla ortadan kaldırmaktadır.

Memleketimizin bugünkü içtimai ve iktisadi icaplarına uygun bulunduğu kanaatiyle hazırlayıp arzettiğimiz kanun teklifinin ilgili komisyonlara havale buyurulmasını dileriz.

Çalışma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Çalışma Komisyonu

Esas No. 2/34

Karar No. 10

28 . V . 1947

Yüksek Başkanlığa

İzmir Milletvekilleri Şevket Adalan ve Sait Odyak arkadaşlarımız tarafından verilir 14.İV. 1947 tarihinde komisyonumuza havale buyurulan ve 2395 ve 1890 ve 1980 sayılı Kazanç, İktisadi buhran ve Muvazene vergileri Kanunlarının bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair olan tasarı Maliye Bakanı ile ilgililer huzurunda incelendi.

Yürürlükte olan Kazanç Kanununa göre işçi gündeliklerinden (80) kuruşa kadar olan miktarı ile (120) kuruşa kadar olan işçi gündeliklerinin (80) kuruşu, en aşağı geçim seviyesi adedilerek vergiden istisna edilmiştir. Fakat geçim şartlarının değişmesi yüzünden bu muafiyet âdeta hükümsüz kalmıştır. Teklif edilen kanun tasarısı ile Kazanç Kanununda kabul edilen en aşağı geçim miktarının işçi gündeliklerinde iki yüz kuruşa çıkarılması istenilmekte ve bundan yukarı gündelik alanlardan da ancak bu miktardan fazlasının vergiyé tâbi olması arzu edilmektedir.

Komisyonumuz aşağıdaki sebeplere mebui tasarının kabulü lâzımgeldiğine kaani olmuştur:

1) Kazanç kanuniyle kabul edilmiş istisna haddinin geçim şartlarının değişmesi sebebiyle (80) kuruşta bırakılması yerinde görülmemiştir. Bunun hiç olmazsa arkadaşlarımızın teklif ettiği miktara çıkarılması adalet icabıdır.

2) İşçi gündeliği (120) kuruştan fazla olduğu zaman bütün gündelikten vergi alınması gündeliklerine ufak zam gören işçiyi bu zamdan faydalandırmamaktadır. Bu durumun ıslahı gereklidir.

3) Karne usulile vergi veren işçiler çok az bir vergiyé tâbi iken muntazam bir iş yerinde ve devamlı şekilde çalışanlardan onlara nispetle çok fazla vergi alınması açık bir adaletsizlik olduktan başka işinde mehareti olan işçileri ensdüstri alanlarından uzaklaştırmaktadır.

Her ne kadar yüksek Mecliste müzakere edilmekte olan Gelir Vergisi tasarısı yürürlüğe gir-

diği zaman bu durum ıslah edilecekse de Gelir Vergisi tasarısı bu yıl kabul edilse bile ancak 1949 yılında tatbik edilebilecektir. O vakte kadar Kazanç Vergisi rejimi dâhilinde bu tadilin yapılması zaruri görülmüştür.

Komisyonumuz tasarı hakkında Maliye Bakanını da dinlemiştir. Maliye Bakanı Milletvekili arkadaşlarımızın teklifinin yerinde olduğunu ve yalnız 1947 yılı gelirlerinde eksiklik doğuracak olan bu tasarının Ekim ayından itibaren yürürlüğe girmesi uygun bulunduğunu söylemiştir. Bu son teklifi kabul eden komisyonumuz Maliye Bakanı ile mutabakat halinde maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Birinci maddenin müzakeresinde en aşağı gündelik miktarının «Gelir Vergisinde olduğu gibi» işçinin bekâr, evli ve çocuklu olmasına göre derecelendirilmesi düşünülmüş ise de tasarının yapmak istediği tâdil Kazanç Vergisi rejimi içinde bir değiştirme olmasına göre bu derecelendirme işinin Gelir Vergisine bırakılmasına karar verilmiştir.

Tadili teklif olunan kanunlarla bu tasarıda mevcut bulunan gündelik tâbirinin vergi matrahının tesbitinde tereddütlere meydan vermesi ihtimali düşünülmüş ve Sümerbank ve Etibank mümessilleriyle görüşülerek, işçi istihkaklarının açık olarak gündelik şeklinde verilmeyen hallerde ve meselâ götürü iş verildiği zamanlarda vergi bağışlılığının nasıl hesap edilmesi gerekli olacağına dair yeni bir fıkra ilâvesine lüzum görülmüştür. İlâve edilen fıkraya göre işçi istihkakı gündelik şeklinde verilmeyen hallerde onların istihkakları çalıştıkları veya ücrete müstahak oldukları güne bölünecek ve elde edilen rakamın (200) kuruşu vergiden bağışlı olacaktır.

Bazı iş verenler vergiyi doğrudan doğruya kendileri vermekte ve işçi ile bu tarzda mukavele yapmaktadırlar. Bu tasarının hedefi 200 kuruştan aşağı gündelikten vergi almamak olduğuna göre vergiden bağışlanan miktardan yalnız işçinin faydalanması lâzımdır. Kanun Yük-

sek Meclise tasvip edilirse bu nevi iş yerlerinde çalışanların da bu bağışlıktan faydalanmaları için gerekli tedbirlerin alınması hususunun Çalışma Bakanlığında temenni edilmesine de ayrıca karar verilmiştir.

Yukarıda arzedilen sebeplere dayanılarak kabul edilen ve karara bağlanan tasarı ilgili komisyonlara havale ve Kamutaya arzedilmek üzere

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı Sözcü	Kâtip
Zonguldak Denizli	Zonguldak
E. Erişirgil H. Oral A. R. İncealemdaroğlu	Zonguldak
Çoruh Burdur	Zonguldak
A. Çoruh Dr. M. Ş. Korkut İ. Ergener	Zonguldak
Mardin	Zonguldak
A. Kalav	S. Koçer

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 2/34

Karar No. 26

4. VI. 1947

Yüksek Başkanlığa

2395, 1890, 1980 sayılı Kazanç, İktisadi Buhran ve Muvazene Vergileri Kanunlarının bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında İzmir Milletvekillerinden Şevket Adalan ile Sait Od-yak tarafından hazırlanıp Çalışma Komisyonunca kabul olunan kanun teklifi Komisyonumuza havale olunmakla Maliye ve Ekonomi Bakanlıklarının temsilcilerinin huzuru ile okunup incelendi.

Kazanç ve Muvazene Vergileri Kanunlarına göre işçi ücretlerinden 80 kuruşa kadar olanları tamamen ve 80 kuruş ile 120 kuruş arasında olanlarının da 80 kuruşu vergiden bağışık tutulmakta fakat günlük kazanç 120 kuruşu geçtiği takdirde tamamından vergi alınmaktadır.

İktisadi Buhran Vergisi Kanununa göre ise ayda 30 liraya kadar olan kazançlar vergiden bağışık tutulmakta fazlası vergiye matrah teşkil eylemektedir.

Bu kanunlardaki bağışıklık hadleri birbirine uymamakla beraber kabul tarihlerindeki fiyat endekslerine ve ücret seviyelerine göre bir kıymet ifade ettikleri de muhakkaktır. Halbuki harb içinde hayat pahalılığı ve bunun zaruri neticesi olarak işçi ücretleri artmış ve asgari ücret 120 kuruşun üstüne çıkmıştır. Bu suretle Kazanç ve Muvazene Vergileri Kanunlarındaki bağışıklık hiç işlemez bir vaziyete düştüğü gibi, paranın iştira kabiliyetini kaybetmesi

yüzünden Buhran Vergisi Kanundaki 30 liralık bağışıklık da konulmasındaki maksadı sağlamaktan uzaklaşmıştır.

Diğer taraftan hayat pahalılığı harbin b aşındanberi üç dört misli artmış fakat işçi ücretleri bunu tamamen karşılayamamıştır. Bir yandan ücret artışı ile karşılanamıyan hayat pahalılığı diğer yandan mevcut kanunlardaki vergi bağışıklığının işlemez bir hale gelmesi, günlük çalışmaları ile zor geçinen ve bu itibarla sosyal himayeye lâyık olan bu az kazançlı mükellefleri sıkıntılı ve güç bir duruma sokmuş bulunmaktadır.

Her ne kadar Geçici Komisyonunda görüşülmekte olan Gelir Vergisi tasarısı enaz geçim indirimi ile işçi ücretlerinde yapılması gereken bağışıklığı da halletmiş ise de o tasarının kanuniyet kazanıp yürürlüğe girmesi için daha uzunca bir zamanın geçmesi gerekmektedir.

İşçi hayatında ferahlâtıcı bir tesiri olacak olan işbu teklif, yukardaki sebeplerle Komisyonumuzca da uygun görülmüş ve Çalışma Komisyonunun hazırladığı metin esas itibariyle kabul olunmuştur. Ancak Çalışma Komisyonunun dördüncü maddesi suiistimallere yol açacak mahiyette görüldüğünden yeniden yazılmıştır.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna gön-

derilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.
Maliye Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip
İzmir	Samsun	Urfa
Ş. Adalan	R. Işitan	V. Gerger
Çankırı		Elâzığ
R. Dolunay		F. Karakaya
		İmzada bulunmadı

Kastamonu
H. Çelen

Sinob
L. Aksoy
İmzada bulunmadı

Kütahya
H. Gedik

İmzada bulunmadı
Tekirdağ
Z. E. Cezaroğlu

Tokad
C. Kovalı

Bütçe Komisyonu raporu.

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 2/34

Karar No. 99

7 . VI . 1947

Yüksek Başkanlığa

1890, 1980 ve 2395 sayılı Kanunların bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında İzmir Milletvekili Şevket Adalan ve Sait Odyak taraflarından yapılan kanun teklifi Çalışma ve Maliye Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza verilmekle, Maliye Bakanı Halid Nazmi Keşmir hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Kazanç, Muvazene ve İktisadi Buhran Vergileri Kanunları, yürürlüğe girdikleri tarihlerdeki geçim şartlarını gözönünde bulundurarak işçi gündeliklerinde enaz geçim haddi olmak üzere kabul ettiği bir miktarı bu vergilerden muaf tutmuş bulunmaktadır ki, bu miktarla;

Kazanç Vergisi Kanununda 1937 yılında gündelik olarak 60 ve 1938 yılında ise değiştirilerek 80 kuruş;

İktisadi buhran vergisinde 1931 yılında ayda 30 lira ki, günde 120 kuruş;

Muvazene vergisinde ise 1938 yılında günde 80 kuruş; olarak tesbit edilmiştir;

Teklif sahipleri; bu muaflik hadlerinin tâyin ve tesbitinde kabul edildikleri zamanın ekonomik şartları hâkim olmakla beraber esasen matrah itibariyle aralarında bir nispet mevcut olmadığı; geçim şartlarının bugünkü durumu karşısında bu muaflik hadlerinin devamının maddete uygun olmadığı ve aynı zamanda bu vergilerin uygulanmasında esaslı aksaklıklar bulunduğu, meselâ kazanç ve muvazene vergilerinde

80 kuruş gündelik muaf tutulduğu halde 80 kuruştan yüksek olan gündeliklerde ancak 120 kuruşa kadar olanların 80 kuruşu muaflığa alındığı ve 121 kuruştan itibaren gündeliğin tamamı vergiye tâbi tutulmak suretiyle 121 kuruş alınının 120 kuruş alandan eline daha az para geçmesi gibi mantıki olmayan neticeler doğurduğu ve İktisadi Buhran Vergisinde bu tatbikatın daha karışık bir şekil aldığı beyan edilerek muaflığa esas olacak gündeliğin 200 kuruş olmasını ve 200 den fazla gündeliklerin miktarı ne olursa olsun 200 kuruşun muaf tutulmasını ve bu haddin 80 kuruşa nazaran bugünkü fiyat artışlarına da tevafuk eder olduğunu düşünerek bu kanun teklifini Yüksek Meclise arz ettikleri yapılan incelemelerden ve alınan izahlardan anlaşılması, Çalışma ve Maliye Komisyonlarıne da uygun görülen teklif Komisyonumuzca da esas olarak kabule değer görülmüştür.

Komisyonumuz Maliye Komisyonu metnini esas tutarak aşağıda arz edilen değişiklikleri yapmıştır.

Tasarımın birinci maddesini Maliye Komisyonu 2395 sayılı Kanunun 3 ncu maddesinin 3470 sayılı Kanunla değiştirilen 16 ncı fıkrasının değiştirilmesi suretinde kaleme almış ise de 3470 sayılı Kanunun 16 ncı fıkrayı tamamiyle değiştirmeyip bu fıkraya yeni bir hüküm eklendiğinden Komisyonumuz, 2395 sayılı Kazanç Vergisi

Kanununun 3 nci maddesinin 16 ncı fıkrasının değişikliği suretinde maddeyi yazmış ve bu arada 3470 sayılı Kanunla eklenen hüküm de bu tasarı ile değişmiş olduğundan ayrı bir madde ile bu kanunun ikinci maddesini ilga etmek suretiyle usul bakımından bir değişiklik ve bazı ibare ve yazı düzeltmeleri yapmıştır. 2, 3, 4 ncü maddelerde vuzuh ve yazı bakımından bazı değişiklikler yapılmıştır. Yukarıda arzedilen sebeple tasarıya 5 ncı madde eklenmiş ve 5 ve 6 ncı maddeler numaraları değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarı, bu değişikliklerle Kamutayın onayına

arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bu Rapor		
Sözcüsü		
Başkan	Başkan V.	Diyarbakır
Edirne	Diyarbakır	Diyarbakır
M. N. Gündüzalp	C. Ekin	V. Dicleli
Afyon K.	Ankara	Ankara
M. Aşkar	N. C. Akkerman	C. Gölet
Aydın	Diyarbakır	Diyarbakır
R. Alpman	İ. H. Tigrel	Ş. Uluğ
Kastamonu	Kocaeli	Niğde
M. Akalın	İ. R. Aksal	R. Gürsoy
Urfa		Yozgad
E. Tekeli		S. İcöz

İZMİR MİLLETVEKİLLERİ ŞEVKET ADALAN VE SAİT ODYAK'IN TEKLİFİ

2395, 1890, 1980 sayılı Kanunların bazı hükümlerini değiştiren kanun tasarısı

MADDE 1. — 2395 sayılı Kanunun üçüncü maddesinin 16 ncı fıkrasına, 3458 sayılı Kanunla eklenen ve 3470 sayılı Kanunla değiştirilen fıkra, aşağıdaki şekle konulmuştur:

200 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri.

(200 kuruşu geçen gündeliklerden bu miktar indirildikten sonra kalan meblâğ vergiye matrah tutulur).

MADDE 2. — 1890 sayılı İktisadi Buhan Vergisi Kanununun 2 ncı maddesinin D fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir :

D) Bir ay zarfında maaş vey ücret namıyla aldıkları meblâğ 30 lira ve daha aşağı olanlarla (Ankara şehri için bu had 60 liradır). 200 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri (200 ku-

ÇALIŞMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

2395, 1890 ve 1980 sayılı Kanunların bazı hükümlerini değiştiren kanun tasarısı

MADDE 1. — 2395 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 3470 sayılı Kanun ile değiştirilen 16 ncı fıkrası aşağıdaki şekle konulmuştur.

Umumi, Mülhak ve Hususi bütçelerden yalnız ücret alıp bir ay içinde istihkakı yirmi lirayı geçmiyen kadro dahilindeki müstahdemin ücretleriyle istihkak miktarı yüz lirayı geçmiyen maaşların yirmi lirası; Tahsisatıyla beraber elli lira ve ondan aşağı olan tekaüt, malûliyet, yetim ve dul maaşları 200 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri. (İşçilerin istihkakları gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı veya ücrete müstahak olduğu günlere bölünür. Ve elde edilen miktar gündelik addedilir; İşçi gündeliklerinin yalnız ikiyüz kuruştan fazlası vergiye tâbidir. İşçilerin ücretli izinli buldukları günlere ait gündeliklerinin vergisi de bu usule göre hesaplanır.)

MADDE 2. — 1890 sayılı İktisadi Buhan Vergisi Kanununun ikinci maddesinin (D) fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir :

D) Bir ay zarfında maaş veya ücret namıyla aldıkları meblâğ (30) lira ve daha aşağı olanlar (Ankara şehri için bu had 60 liradır); 200 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri; (İşçilerin

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

2395, 1890 ve 1980 sayılı Kanunların bazı hükümlerini değiştiren kanun tasarısı

MADDE 1. — 2395 sayılı Kanunun 3 ncu maddesinin 3470 sayılı Kanunla değiştirilen 16 ncı fıkrası aşağıdaki şekle konulmuştur :

Umumi, Mülhak ve Hususi bütçelerden yalnız ücret alıp bir ay içinde istihkakı yirmi lirayı geçmiyen kadro dahilindeki müstahdemin ücretleriyle istihkak miktarı yüz lirayı geçmiyen maaşların yirmi lirası :

Tahsisatiyle beraber elli lira ve ondan aşağı olan tekaüt mâlûliyet, yetim ve dul maaşları; 200 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri. (İşçilerin istihkakları gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı veya müstahak olduğu günlere bölünür. ve elde edilen miktar gündelik addedilir. (İşçi gündeliklerinin yalnız iki yüz kuruştan fazlası vergiye tâbidir. İşçilerin ücretli izinli buldukları günlere ait gündeliklerinin vergisi de bu usule göre hesaplanır.

MADDE 2. — 1890 sayılı İktisadi Buhran Vergisi Kanununun ikinci maddesinin (D) fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir :

Bir ay zarfında maaş veya ücret namı ile aldıkları meblağ 30 lira ve daha aşağı olanlar (Ankara Şehri için bu had 60 liradır), 200 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri (İşçilerin istih-

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kazanç, Muvazene ve İktisadi Buhran vergileri hakkındaki kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 22 . III . 1934 tarihli ve 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 16 ncı fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

16. — Bütçeden, Katma veya Hususi bütçelerden yalnız ücret alıp bir ay içinde istihkakı 20 lirayı geçmiyen kadro içindeki hizmetlilerin ücretleriyle istihkak miktarı yüz lirayı geçmiyen aylıkların yirmi lirası,

Tahsisatiyle beraber elli lira ve ondan aşağı olan emekli, mâlûllük, yetim ve dul aylıkları,

200 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri ile bu miktarı aşan gündeliklerin 200 kuruşu (İşçilerin istihkakları gündelikten başka esaslara göre hesaplandığı hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı veya ücrete müstahak olduğu günlere bölünür ve elde edilen miktar gündelik sayılır. İşçilerin ücretli olarak izinli buldukları günlere ilişkin gündeliklerin vergisi de bu usule göre hesaplanır).

MADDE 2. — 30 . XI . 1931 tarihli ve 1890 sayılı İktisadi Buhran Vergisi Kanununun 2 ncı maddesinin (D) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Bir ay içinde aylık veya ücret adıyla aldıkları para 30 lira ve daha aşağı olanlar (Ankara şehri için bu had 60 liradır), 200 kuruşa ka-

Teklif

Ça. K.

ruşu geçen günlüklerden bu miktar indirildikten sonra geriye kalan meblâğ vergiye matrah olur).

MADDE 3. — 1980 sayılı Muvazene Vergisi Kanununun, 3588 sayılı Kanunla değiştirilen birinci maddesinin 5 nci fıkrası aşağıdaki şekle konulmuştur :

5. Bir ay içinde, her ne nam ile olursa olsun, aldıkları paraların mecmuu Kazanç, İktisadi Buhran ve Muvazene Vergileri çıkarıldıktan sonra 20 lira 43 kuruşu geçmiyen tekaüt ve sair zat maaşları sahipleri ve 200 kuruşu kadar olan işçi gündelikleri bu vergilerden müstesnadır. (200 kuruşu geçen gündeliklerden bu miktar indirildikten sonra geriye kalan meblâğ vergiye matrah tuttur).

Hem gündelik hem maktu ücretle çalışanlar için yukarıda yazılı istisna hadleri bunların yalnız gündeliklerine tatbik olunur. Şu kadar ki, bir ay içinde gündelik ve maktu ücret olarak aldıkları paraların yekûnu Kazanç, İktisadi Buhran ve Muvazene Vergileri indirildikten sonra 20 lira ve ondan aşağı düşenlerin istihkakları dahi bu vergiden muafıdır. Muhtelif cihetlerden gündelikleri olanların muafiyetten istifadelerinde gündeliklerin mecmuu nazarı itibara alınır.

MADDE 4. — Bu kanunla kabul edilen muafiyetlerden, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra tahakkuk eden yevmiyeler istifade eder.

MADDE 5. — Bu kanun tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

istihkakları gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı veya ücrete müstehak olduğu günlere bölünür ve elde edilen miktar, gündelik addedilir. İşçi gündeliklerinin yalnız (200) kuruşdan fazlası vergiye tâbidir. İşçilerin ücretli ve izinli buldukları günlere ait gündeliklerinin vergisi de bu usule göre hesaplanır.)

MADDE 3. — 1980 sayılı Muvazene Vergisi Kanununun 3588 sayılı Kanun ile değiştirilen birinci maddesinin 5 nci fıkrası aşağıdaki şekle konulmuştur:

5. Bir ay içinde her ne nam ile olursa olsun aldıkları paraların mecmuu Kazanç, İktisadi Buhran, Muvazene Vergileri çıkarıldıktan sonra (20) lira (43) kuruşu geçmiyen tekaüt ve sair zat maaşları sahipleri ile (200) kuruşu kadar olan işçi gündelikleri;

(İşçilerin istihkakları gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı ücrete müstahak olduğu günlere bölünür ve elde edilen miktar gündelik addedilir. İşçi gündeliklerinin yalnız (200) kuruşundan fazlası vergiye tâbidir. İşçilerin ücretli, izinli buldukları günlere ait gündeliklerinin vergisi de bu usule göre hesaplanır) Muhtelif cihetlerden gündelikleri ve istihkakları olan işçilerin muafiyetten istifadelerinde gündelik ve istihkakları tutarı nazarı itibare alınır.

MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tahakkuk edip de tediye edilemeyen gündeliklerin müstahakları da bu muafiyetlerden faydalanırlar.

MADDE 5. — Bu kanun 1 Ekim 1947 gününde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Mal. K.

kakları gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı veya ücrete müstahak olduğu günlere bölünür ve elde edilen miktar, gündelik addedilir. İşçi gündeliklerinin yalnız 200 kuruştan fazlası vergiye tâbidir. İşçilerin ücretli ve izinli buldukları günlere ait gündeliklerinin vergisi de bu usule göre hesaplanır.)

MADDE 3. — 1980 sayılı Muvazene Vergisi Kanununun 3588 sayılı Kanun ile değiştirilen birinci maddesinin 5 nci fıkrası aşağıdaki şekle konulmuştur.

Bir ay içinde her ne nam ile olursa olsun aldıkları paraların mecmuu Kazanç, İktisadi Buhran, Muvazene Vergileri çıkarıldıktan sonra 20 lira 43 kuruşu geçmiyen tekaüt vesair zat maaşları sahipleri ile, 200 kuruşa kadar olan işçi gündelikleri.

(İşçilerin istihkakları gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı ücrete müstahak olduğu günlere bölünür ve elde edilen miktar gündelik addedilir. İşçi gündeliklerinin yalnız 200 kuruştan fazlası vergiye tâbidir. İşçilerin ücretli izinli buldukları günlere ait gündeliklerinin vergisi de bu usule göre hesaplanır.) Muhtelif cihetlerden gündelikleri ve istihkakları olan işçilerin muafiyetten istifadelerinde gündelik ve istihkakları tutarı nazarı itibara alınır.

MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tahakkuk edip de tediye edilmeyen ücretlere bu kanunun şumulü yoktur.

MADDE 5. — Bu kanun 1 Ekim 1947 gününde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

B. K.

dar olan işçi gündelikleri ile bu miktarı aşan gündeliklerin 200 kuruşu (İşçilerin istihkakları gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı veya ücrete müstahak olduğu günlere bölünür ve elde edilen miktar gündelik sayılır. İşçilerin ücretli olarak izinli buldukları günlere ilişkin gündeliklerin vergisi de bu usule göre hesaplanır.)

MADDE 3. — 30 . V . 1932 tarihli ve 1980 sayılı Muvazene Vergisi Kanununun 26.I.1939 tarihli ve 3588 sayılı Kanunla değiştirilen birinci maddesinin 5 nci fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir:

Bir ay içinde her ne unvan ile olursa olsun aldıkları paraların toplamı Kazanç, İktisadi Buhran ve Muvazene Vergileri çıkarıldıktan sonra 20 lira 43 kuruşu geçmiyen emekli ve diğer özlük aylık sahipleri ile; 20 lirayı geçmiyen diğer bütün istihkak sahipleri ve 200 kuruşa kadar olan işçi gündelikleriyle bu miktarı aşan gündeliklerin 200 kuruşu (işçilerin istihkakları gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı veya ücrete müstahak olduğu günlere bölünür ve elde edilen miktar gündelik sayılır. İşçilerin ücretli olarak izinli buldukları günlere ilişkin gündeliklerin vergisi de bu usule göre hesaplanır).

Muhtelif yönlerden gündelikleri ve istihkakları olan işçilerin muafıktan faydalanmalarında gündelik ve istihkakları toplamı esas tutulur.

MADDE 4. — Bu kanunla kabul edilen muafıklardan, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra tahakkuk eden gündelikler faydalanır.

MADDE 5. — 20 . VI . 1936 tarihli ve 3470 sayılı Kanunun ikinci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 6. — Maliye Komisyonunun 5 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.